

med. Det er saa let at see, at den ene Heste kan være fuldkommen beskæftiget med Markarbejde, eller at den kan blive syg, og hvad skal man saa gjøre, naar man kun har to Heste? Jeg troer derfor, at Circulæret har været temmelig nøieregnende. Jeg troer, at 4 Heste vilde være det meest Passende, ingenlunde for at Præsten skulde kjøre med 4 Heste, men for at han skal kunne opfylde alle de ham paahvilende Pligter, s. Ex. at forrette Hjemmebaad, besøge Syge o. s. v. Dette ligger rigtignok imidlertid udenfor Sagen. Naar forøvrigt den ærede Landsthingsmand bemærkede, at Circulæret ogsaa omhandlede Offer, da er dette ganske rigtigt. Jeg har iøvrigt med Glæde hørt den ærede Landsthingsmand bemærke, at det foreliggende Lovforslag ikke er væsentlig forskjelligt fra det af ham ved Circulæret Paatænkte, thi jeg seer deri et Barsel om, at han og de Rigsdagsmænd, der slutte sig til ham, ville hde Lovforslaget en kraftig Understøttelse og ikke søge at gjøre saadanne Forandringer i det, som det vilde være mig umuligt at gaae ind paa.

Strøm: Om de to første Paragrapher i Udkastet skal jeg blot sige et Par Ord. De Bestemmelser, der indeholdes i dem, synes mig at være meget hensigtsmæssige, da Oppebørselen af al den Smaarebse og Tiende er af en saa kjedelig Natur, at enhver Præst maa ønske at blive fri for den. Det kan gjerne være, at det vil medføre et lidet Tab for ham, naar Beregningen skal skee efter Gjennemsnittet af Capitelstaxterne for 1851—1860, men det vil erstattes ved at være fri for al denne Oppebørsel. Derimod maa jeg med den ærede 3die Landsthingsmand for 5te Kreds (F. Nielsen) være enig deri, at der maa andre Bestemmelser til, naar det skal oplyses, hvor stor Afgiften har været; der maa vistnok i det statistiske Bureau findes Oplysninger om, hvor stor Indtægten har været i de sidste 5 Aar, som maa skee bedre kunde lægges til Grund. Med Hensyn til § 3, maa jeg tilstaae, at jeg ikke synes synderlig godt om den; men den er, som bemærket i Motiverne, nødvendig, naar man vil have § 4; den staaer og falder med den øvrige Deel af Loven. Gaaer jeg

over til § 4, altsaa til den store Forandring, skal jeg ikke begynde med at gaae ind paa Spørgsmaalet om Statens Eiendomsret; jeg har ifjor havt Leilighed til i dette Thing at udtale min Mening derom. Der er dog et Argument, som blev brugt af den sidstnævnte ærede Landsthingsmand, som jeg ikke godt kan lade staae hen uimodsiget, og om hvilket jeg mener, at det paa en forunderlig Maade netop beviste det Modsatte af, hvad det skulde bevise. Den ærede Landsthingsmand henviste os til Rigsdagsrecessen af 1836, der havde disponeret over forskjellige af Kirkens Eiendomme, nogle til lærde Skoler, andre til Præsterne. Det er aabenbart, at det var Statsmagten, der dengang tog denne Bestemmelse, og hvad skulde der da være til Hinder for, at Statsmagten nu kan forandre, hvad Statsmagten gjorde dengang. Jeg mener, at Kongen og Rigsdagen i 1860 maae kunne forandre, hvad Kongen og Rigsdagen gjorde i 1836. Hvad nu selve Sagen angaaer, maa jeg tilstaae, at jeg har en ikke ringe Betænkelse ved at gaae ind paa § 4. Jeg anseer en Reform med Hensyn til Præsternes Lønning for meget ønskelig; og jeg er saa at sige fra Begyndelsen til Enden enig i Alt, hvad der indeholdes i Motiverne, idet jeg baade lægger Vægt paa de pecuniære Betragtninger, der ere anstillede, og fremfor Alt paa, hvad der er bemærket om Flytning; jeg troer ogsaa, at naar en saadan Reform skal begynde, kunde den ikke begynde bedre, end her er foreslaaet. Men hvad jeg frygter for, er, at begynde en saadan Reform smaat, inden man veed, hvorledes det vil komme til at staae til Enden. Hvad jeg saa gjerne vil, er at det Hele skulde paa een gang staae klart for mig, saa jeg vidste, hvad det egentlig var, jeg stemte for. Det er slemm at skulle sige A, naar man veed, at man nødvendig dernaest maa komme til at sige B, som man ikke i Dieblisset veed, man kan sige med god Samvittighed. Der er saamange indgribende Spørgsmaal, der kunne møde, at vi vel kunde komme til at staae ved Enden af Reformen og saa dog bitterligt fortryde, at vi havde begyndt paa den. Derfor vil jeg gjerne rette det Spørgsmaal til den høitærede Minister, om vi kunne, naar vi have vedtaget denne Lov, nogenstunde komme tilbage til det Gamle, eller